

Rampestreker

Garnfiske

Vadsø er innhyllt i frostrøyk og det er minus 11 grader. Været innbyr ikke til uteaktiviteter, men den obligatoriske trimturen med innlagt stopp på mor sin arbeidsplass skal uansett bli gjennomført, men den frister ikke. Vi har planlagt å gå på kino i dag. Klokken seks i ettermiddag vises filmen «Per Fugelli – siste resept», og den har vi tenkt å få med oss.

Jeg ble tidlig kjent med filmmediet. Bygdekinoen var et populært innslag i bygder som hadde lokaler som var store nok for filmfremvisning. På Langstrand skole var storklasserommet høvelig for formålet. Framvisningene var populære og det kom alltid sjøveisfarende publikum fra nabobygdene. På tidlig ettermiddagstid var det barnefilm og klasserommet var alltid fullt. Spesielt var filmene fra Langåsen Internat der Stompa og Bodø var de sentrale rollefigurene populære. Voksenfilmene hadde absolutt aldersgrense på 16 år, men det ble gjort ett unntak. Moren til bestekompien min var så nærsynt at hun ikke kunne lese teksten til tekstede filmer. Vet ikke hvordan hun fikk det til, men på bakgrunn av hennes synshandicap fikk sønnen tidlig tilgang til å se voksenfilmer. Spesielt misunnelig ble vi på han da han fortalte om nakenscenen i den syndige svenske storfilmen «Line».

Bortsett fra filmfremvisninger med flere måneders tidsintervall, var det bare skolebiblioteket og lørdagenes kosekvelder på internatet som tilbød aktiviteter av et visst kulturelt nivå. Bibliotekets tilbud måtte vi selv gjøre oss nytte av da det bestod av bokutlån. Spesielt var bøker av forfatterne Anne Cath. Vestly og Astrid Lindgren populære. På kosekveldene laget vi underholdningsbidrag klassevis og det var stas å

få opptre for andre elever, lærere og internatbetjening. Noen ganger ble også bygdas voksne invitert, men det var ved julespill, der temaet alltid var fra stallen i Betlehem. Husker spesielt godt en elev som gikk to klasser over meg. Han hadde en gullstrupe og han var en mester i jodling, og han hadde salen i sin hule hånd når han opptrådte for oss. Et populært innslag var ringlekene som alle kunne være med på. Her var gjengangerne «Bro, bro brille», «Det fløy en liten blåfugl..» og «Tyven, tyven skal du hete..», og vi tok del i dem med kraftige barnestemmer og stor vitalitet. Spesielt viktig var det å ikke la seg fange i ringleken «Bro, bro brille». Stol-leken var også populær, men det var vanskelig for oss i småskolen å hevde oss her, for de store guttene var mestre i å skubbe oss vekk når vi var i posisjon til å erobre et stolsete. Kosekveldene ble alltid avsluttet med kake og varm sjokolade.

Mette og takknemlige gikk vi hjem på kveldingen, men det var et aber – vi måtte gå forbi kirkegården for å komme oss hjem og det kunne være nifse greier, spesielt hvis noen hadde fortalt skumle spøkelseshistorier før vi forlot Internatet. Når det var mørkt om kveldene var det spesielt skremmende. Spøkelser, gjenferd og underjordiske vesener var reelle ulumskheter, for det florerte av historier om nifse opplevelser. Spesielt hadde folk som bodde i avsidesliggende bygder opplevd å ha nærkontakt både med den underjordiske huldra og nifse gjenferd. Noen ganger måtte jeg gå alene hjem og da var det å feste blikket på lyset hjemme i kjøkkenvinduet. Jeg følte alltid at jeg hadde noen i hælene på meg, men av redsel for å se noen skumle forfølgere, turte jeg aldri å vende blikket bakover. Trygg var jeg ikke før jeg fikk kastet meg inn i gangen hjemme og smekket ytterdøra igjen etter meg.

Det var ikke mange timene i løpet av en dag som ble tilbrakt innendørs. Selv i dårlig vintervær foretrakk vi å være ute, og det var alltid noe å finne på. Har allerede beskrevet diverse skiaktiviteter som utgjorde en stor del av tilværelsen utendørs. Snøen ga oss også andre muligheter. Etter uværperioder med massive snøbyger og snøfokk dannet det seg store snøskavler i lesiden av naturlige utspring. Disse skavlene ble benyttet til å ta halsbrekkende krumspring. Det var om å gjøre å slå salto i lufta for så å lande trygt i den myke nysnøen. Store snøhuler ble gravd ut med spade og hender bekledd med varme, hjemmestrikkede ullvotter. Var skavlene riktig store, forbandt vi hulene med kanaler. Mye tid ble brukt til dette og vi lurte ofte med oss talgelys og fyrstikker hjemmefra, for å ha belysning i hulene. Fyrstikker fikk vi ikke lov til å bruke på egenhånd, men de voksne fikk ikke alltid vite om våre store og små lovbrudd.

Vi nøt stor frihet når vi var ute. De voksne hadde travle dager og de lot oss holde på med vårt, uten inngripen fra dem. Det var ingen som tilrettela aktiviteter for oss, vi måtte selv finne på ting å sysselsette oss med. En gang fikk det følger som fikk konsekvenser for oss.

En av naboene, en fisker hadde garnbruket sitt lagret på «Onkel Ingvald – kaia». For å holde garnene i riktig posisjon i sjøen ble det benyttet bly-telner nederst og glasskavler øverst på garnene. Sammen med garnene lå det en stor stabel med kavler. Husker ikke helt hvem av oss som fant på det, men har en erindring om at det var fetteren min som var to år eldre enn meg, som kom på ideen om å skyte blink på kavlene. Fiskeren var gift med eldstesøsteren hans og hun var over 20 år eldre enn fetteren min. Ammunisjonen var høvelig store steiner og målskiven, altså kavlene - skulle skytes ned av en bordkasse med avstand på ca. ti meters hold. Det var en morsom aktivitet og det var om å gjøre å treffe flest mulige kavler. Kavlene knustes

selvfølgelig, men vi var så opptatt av å vinne tevlinga, og tenkte derfor ikke på konsekvensene av kavelknusinga.

Brotsverket vårt ble selvfølgelig oppdaget. Fiskeren var fortvilet og han fikk straks satt i gang oppklarende undersøkelser. Vi ble konfrontert med det som hadde skjedd, men vi nektet for at vi hadde vært med på det. Onkelbarnet prøvde å legge skylda på internatungene, men det var det ingen av de voksne som bet på. Under stadig økende trykk fra fiskeren, ble vi presset til å tilstå vår synd for foreldrene våre. Skjennepreken og husarrest ble straffen, men i tillegg måtte vi binde kavelbind, (et nett av hampetau som skulle hindre kavelen i å knuses) til fiskeren, helt til han anså at verdien av arbeidet tilsvarte prisen på kavlene.

Vi var angrende syndere som gjennom straff og arbeid gjorde bot for det gale vi hadde gjort. Fiskeren bar ikke nag til oss, og de voksne viste at de stolte på oss i ettertid. Moralen er: Det er lov å feile, bare man innrømmer sine feil og gjør opp for seg.